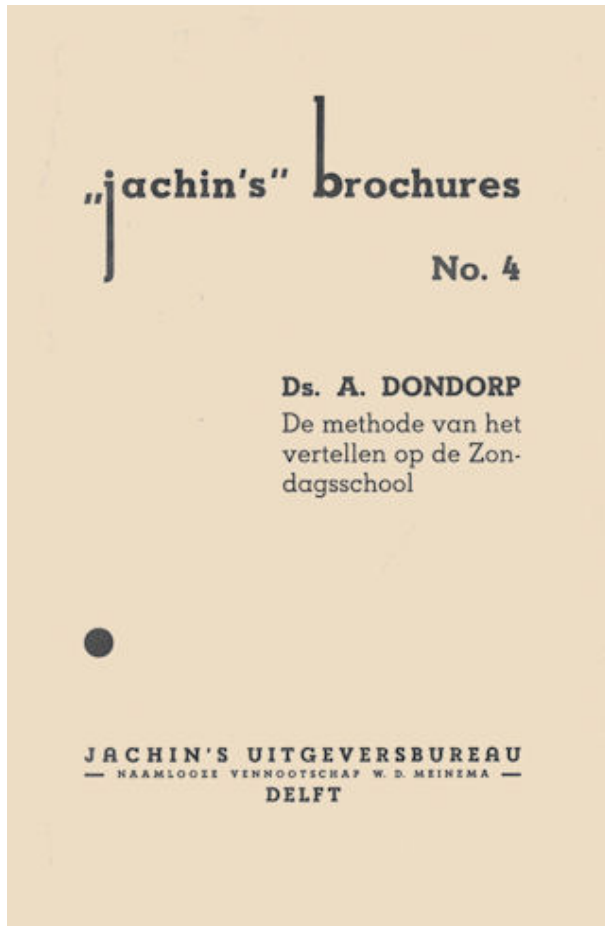

Zondagsschoolboekje

Titel: De methode van het vertellen op de zondags

Auteur: A. Dondorp

Illustrator:

Uitgever: W.D. Meinema N.V., Delft

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1939

DE METHODE VAN HET VERTELLEN OP DE ZONDAGSSCHOOL.

Ons Zondagsschoolwerk is een heerlijk werk. Dit wil ik met grooten nadruk vóór stellen.

De moeilijkheden, de bezwaren ondervinden wij van week tot week. Daar spreken we meest over en daarin trachten we elkander zooveel mogelijk te helpen en te raden. Doch zullen wij standhouden en verder komen, dan moeten we allen toch wel diep beseffen, dat ons werk een heerlijk werk is. Een werk dat we doen *mogen*. En dat we dus doen moeten met blijdschap en voortdurend nieuwe opgewektheid.

Het is werk in het Evangelie. Het is bezig zijn in het Koninkrijk Gods.

Het Evangelie is de kracht Gods tot zaligheid. En dat Evangelie brengen we tot de kinderen. Door ons werk is God bezig Zijn reddingsplan uit te voeren met deze wereld. Wat is dat toch eigenlijk geweldig!

We zeggen deze dingen en we weten het — ja — maar laat het toch telkens *diep* tot U doordringen, dat het Zondagsschoolwerk een werk is in den dienst van den Zaligmaker. Het is een arbeid, die voortvloeit uit den arbeid van Jezus Christus *zelf*, die van uit den hemel Zijn kerk op aarde bezaart, bezielt, bestuurt en bekwaamt.

We vertellen — dat is heel gewoon. Dat gebeurt overal en altijd — maar gij — vertelt het *Evangelie*!

En dat doet ge aan kinderen. Hier hebt ge in de tweede plaats, de heerlijkheid van ons werk. Zeker, kinderen zijn druk, zijn wel eens echt vervelend en erger, maar toch . . . wat zijn ze lief. Ondanks alles. Ga eens even op een afstand staan en bezie Uw kinderen, Uw klas jongens en meisjes — is het niet heerlijk iets voor die kinderen te mogen zijn? Iets te beteekenen in hun leven?

En dan deze twee *samen*: Aan kinderen, het *Evangelie* vertellen. U zelf geven aan Uw Heiland, opdat door Uw dienst Zijn Woord een plaats krijsse in dat ontlukkende kinderleven.

O, weest toch dankbaar voor dat prachtig stuk werk, dat ge doen moogt. En laat onder al de moeilijkheden, tegenspoeden

1

en bezwaren Uw blijdschap en moed niet bedolven worden!

Ten slotte is het immers *geloufswerk*.

Na dit voorongesteld te hebben, willen wij nu ook iets van de moeilijkheden onder 't oog zien. We willen ons bezinnen op de methode van ons vertellen. Dat moet immers maar niet *lukraak* gebeuren. Zooals het ons invalt. De een doet het zus, de ander zoo. Neen, we moeten voor ons zelf altijd *critisch* blijven, en vragen: doe ik het wel goed? Hoe moet het eigenlijk? Daar moeten we met elkaar over spreken, in onze vriendschappen en samenwerking in onze afdelingsvergaderingen. Op onze jaarvergadering heeft het bestuur dit onderwerp weer op het agendum geplaatst.

„De methode van ons vertellen.”

Zie broeders en zusters — we vertellen het *Evangelie*! Dat heelijke, dat we niet zoo maar wat verhaaltjes vertellen, doch niets minder dan Gods Evangelie, dat is *tegelijk* ook onze *moelijkheid*. Want dat Evangelie is zoo rijk, zoo veelzijdig. Bovendien vinden we dat Evangelie in zoo veelsoortige geschiedenissen . . . , en laat ik 't maar dadelijk zeggen — dat Evangelie vinden wij bij vele geschiedenissen met zonder ernstige studie en aandachtige verdieping in den Bijbel.

Bovendien . . . moet 't verteld worden aan *kinderen*, aan *allerlei* kinderen! De een weet er niets van, de ander een beetje, een derde kent al de verhalen op zijn duimpje — maar, kent ze alleen maar als verhaaltje — zonder het Evangelie er in te hebben gehoord; of te hebben verstaan. Maar *al* die kinderen — of ze nu 6 of 12 jaar zijn — 't zijn toch altijd kinderen, wier ontwikkeling tientallen van jaren achter is bij de onze.

Hoe aanhankelijk en origineel onze jongens en meisjes kunnen zijn — het is toch altijd weer een heele toer om ze te boeien met onze vertelling, beter gezegd om hen te krijgen onder 't beslag van de heiligheid en de zaligheid van het Evangelie van Jezus Christus, den Heiland der wereld.

Door deze inleiding is de indeeling van mijn bespreking meteen gegeven. De methode van het vertellen wordt beheerscht door deze 3 vragen:

Wat vertellen we?

Aan wie vertellen we?

Wat bedoelen we met onze vertelling?

De eerste vraag is niet moeilijk te beantwoorden. Dat zal

2

voor ieder onzer wel duidelijk zijn. Wat we vertellen willen is het *Evangelie* van onzen Heere Jezus Christus. Voor niets anders halen we de kinderen Zondagmiddags bij elkaar. Voor *niets* anders geven wij onzen tijd en kracht. Het gaat niet om de kinderen een uurtje van de straat te houden. Hen bezig te houden en den ouders een makkelijken, rustigen Zondagmiddag te bezorgen.

Neen, maar we willen onzen kinderen vertellen *van God!* Van God, die de wereld geschapen heeft.

Van God, die de zonde der wereld straft in Zijn gerechtigheid.

Van God, die de wereld redt in Jezus Christus, dien Hij zond tot een volkomen verzoening en verlossing.

Van God vertellen we!

Dat moeten we altijd vasthouden. Ook al blijven we vaak beneden dit ideaal.

Wij vertellen den kinderen *niet* in de eerste plaats wat menschen gedaan hebben, maar wat *God* deed, doet en nog doen zal. We vertellen van dat groote werk van God, vóór en in Zijn wereld. Dan vertellen we dus van Jezus Christus, van Gods volk en van Zijn Kerk.

En dan loopt door al onze vertellingen — niet de historische draad, van toen en toen en daarna — want die draad is in den Bijbel o zoo dikwijls *zoek* — maar dan loopt door al ons vertellen de draad van Gods *verbondenheid* aan Zijn *Eigen Belofte*.

Die verbondenheid — die trouw van Jezus Christus — dat doorgaan en voortgaan, van Gods werk in de wereld, vinden wij in Oud en Nieuw Testament en de lijnen daarvan loopen door de Kerk- en Zedingsgeschiedenis voort tot aan de wederkomst van Jezus Christus, als ook de Geest zal zeggen: *het is geschied*.

Dat is één groot drama. Daar is de Bijbel *vol* van. *Alles* in den Bijbel heeft daar mee te maken. 't Een meer, 't ander minder. Maar *niets* staat *buiten dat* machtige *geheel*! Als we dit inzien, zal de methode van ons vertellen heel wat anders zijn, dan de „verhaaltjesvertellerij”, van wat bijbelsche figuren alzo hebben gedaan, aan goed en kwaad; hoe ze hebben gezondigd en hoe ze zich hebben bekeerd. Dat is wel interessant op zichzelf en dat moeten onze kinderen *ook* hooren en weten. Maar dat is geen *kracht Gods tot zaligheid voor hen*! De lotgevallen der bijbelschen zijn op zichzelf genomen *niet* belangrijk genoeg. Niet belangrijker dan de lotgevallen van andere vromen of andere zondaren. Maar hun

3

geschiedenissen staan in verband met het werk Gods in en door Jezus Christus, tot redding der wereld. En daarom staan ze in den Bijbel.

Hebt ge U wel eens afgevraagd, waarom er juist *dat* in den Bijbel staat, wat we er in lezen, en waarom zoo heel veel andere dingen, die we voor onze vertelling toch zoo goed zouden kunnen gebruiken, die we oppervlakkig gezien, zelfs niet kunnen missen — toch in het verborgene blijven? Dit alles komt, omdat de bijbelsche geschiedenis de geschiedenis is van het *Evangelie*, de geschiedenis van Gods daden, in de geschiedenis der wereld.

Als we dat niet beseffen, krijgen we een geheel verkeerde methode van vertellen.

Een paar voorbeelden ter illustratie.

Wie vertelt van Abrahams roeping uit Ur der Chaldeen, moet zeker vertellen van Abrahams geloofsgehoorzaamheid, en dat ten voorbeeld stellen, maar als hij niets zou vertellen van de tijdelijke afzondering van Gods Evangelie-woord, die duren ging tot aan het Pinksterfeest, die zou 't voornaamste vergeten en loopt ook groot gevaar een geheel verkeerde toepassing te maken, b.v. in den zin van een doopersche mijding.

Bij David en Goliath moogt ge nooit vergeten, dat de Heere David geroepen had om Koning te zijn. Hij was gezalfd door Samuël, en als we zóó David zien tegenover Goliath, dan zien wij iets van den Messias, die verordineerd is en bekwaamd wordt om Zijn volk van den booze te verlossen.

Aan een geloovigen en dapperen David hebben Uw kinderen slechts een goed voorbeeld.

Aan Davids Zoon, die in Zijn opstanding uit de dooden, den Satan heeft gebonden, hebben Uw kinderen alles. Daar danken ze alles aan.

Een derde voorbeeld.

Als Hizkia ziek is en zijn gebed om genezing wordt verhoord, dan moet gij zeker spreken over gebedsverhooringen, maar vergeet daarbij niet, dat die genezing van Hizkia samenhangt met Jezus Christus. Manasse was nog niet geboren. En daarom moest Hizkia beter worden. God was aan Zijn belofte aan David gebonden. De Messias moest komen. En zoo houdt ook niets de wederkomst van den Heere Jezus tegen. Al lijkt het ook, alsof alles zich daar tegen verzet en Zijn toekomst dreigt te verijdelen.

Deze en dergelijke voorbeelden zijn natuurlijk te vermeerderen. Indertijd hebben in de Haagsche Kerkliede een paar

4

in 't verhaal — wat spanning — vroeger noemde men dat bij dominees, geloof ik de gave van schilderen — dan denken we al gauw, dat we de kunst wel meester zijn. Ten minste de kinderen zijn *gehoed* en luisteren met open mond. Maar . . . wacht eens even! gij goede verteller, die ten voorbeeld gesteld wordt, om Uw gave van boeiende aanschouwelijkheid. *Wat* vertelt ge eigenlijk? Welke plaats heeft de Heere Jezus in Uw verhaal? *Wat* was er van 't Evangelie in?

Ten slotte een *toepassing*? Maar ach, daarbij brak immers de spanning in Uw klas ineens *stak*? Dat was immers voor 't gevoel der kinderen ineens heel wat *anders*? Iets dat er op den koop toe bij kwam. Bij Uw mooie vertelling!

En juist *dat* was 't voornaamste!

Daar ging het juist om!

Als ge er eens mee *begon*, en er voortdurend op terug kwam! Bij Abrahams roeping uit Ur, b.v. Begin dan eens met de ellende, den geestelijken en lichamelijken nood van 't heidendom te beschrijven. En dan 't werk der zending onder alle volkeren. De booze kan dat niet verstoren, want die is gebonden en de geloovigen vindt ge als een zoutend zout overal, soms in de moeilijkste omgevings. Want de Heere Jezus heeft den Heiligen Geest uitgestort, om hen te bewaren in de wereld.

Vóórdat de Heere Jezus de zonde verzoend had, kon dat nog niet. Dat ziet ge vóór den zondvloed zoo duidelijk. En daarom gaat de Heere eerst *één* volk apart stellen met een muur, de wet, er om heen en gaat hij Abraham afzonderen, om uit hem een volk te *maken* in Zijn wonder-genade. Een volk, waaruit de Heere Jezus, 't heil der gansche wereld zal voortkomen.

Dit of een *dergelijk* thema, moet ge in Uw voorbereiding zoeken en dat uitwerken. Maar dan moet ge vooral *zelf* dat alles eerst *goed zien*!

Want pas als ge 't zelf goed ziet, kunt ge 't ook aan anderen, zelfs aan *kinderen* duidelijk laten zien.

Ik neem nu dit voorbeeld van Abraham, omdat ik juist een preek van een beroemd prediker las, die van deze geschiedenis niet anders maakte, dan een opwekking tot het getrouwen en moedig aanvaarden van de telkens *andere* levensomstandigheden, waarin de Heere ons leidt. Ga uit Uw land en uit Uw maagschap, dat sloeg tenslotte op het sterven van den Christen.

Dat is nu wel heel mooi en „sichtelijk“ maar het verraadt het gebrek eener methodische *voorbereiding*. Men maakt iets los uit het geheel. Men neemt dan een woord uit den Bijbel, maar

6

voorbeelden gestaan, hoe een bepaalde geschiedenis wel en hoe ze niet verteld moest worden.

Ook hierin moeten we komen tot een eigen stijl in overeenstemming met onze *schrijftopvatting* en kennis der zaligheid. We moeten ons daarom *los* maken van de slaafsche gebondenheid aan diverse kinderbijbels, die meestal in het vertellen geen Gereformeerde methode volgen.

Ge moet steeds het *geheel* van het Evangelie voor ogen houden en dan 't *verband* zoeken van de bepaalde geschiedenis in dat geheel. Dat is niet makkelijk. Maar werkelijk, broeders en zusters, niet vóór we die moeilijkheid hebben gevoeld, zullen we de rechte methode vinden.

We mogen niet steeds den weg blijven gaan van den minsten weerstand. We moeten op onze Zondagsscholen principieel werken en moeten ons getroosten. Dan zal ons werk verdiepen in betekenis en zal het ons zelf zoo verrijken. Als gij het éénmaal hebt gezien, dan ziet ge het telkens weer en dan ziet ge alle lijnen doorloopen naar het groote einde van Jezus Christus' werk! Als Hij wederkomt om alle dingen nieuw 't maken. Daarheen wijst iedere bladzij in den Bijbel. Daar moet elk stuk geschiedenis aan medewerken. Want Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen.

Deze stof te vertellen, eischt een degelijke voorbereiding. Eischt niet alleen, dat we ons behoorlijk voorbereiden voor de vertelling van a.s. Zondag, maar ook, dat we zelf goede bijbelkenners zijn. Dat we namen en feiten goed in ons geheugen hebben. Maar vooral, dat we het Evangelie als kracht Gods tot zaligheid verstaan en dat we in het licht van Jezus Christus, den Heiland der wereld, Oud en Nieuw Testament lezen, en hoe langer hoe *meer verstaan*.

Zondagsschoolonderwijzers moeten den weg der zaligheid goed weten, dien God is gegaan, en *nog* gaat en waarop Hij ook ons wandelen doet in de gemeenschap met Jezus Christus. Onze voorbereiding wordt dus mede bepaald door de methode. Door de eigen schriftuurlijke, Gereformeerde methode, die we voor onze vertellingen als *eisch* hebben gesteld.

Wat en hoe we vertellen zullen, dat hangt voor 90% af van onze *voorbereiding*. En dat geldt niet alleen voor pas beginnenden! 'k Zou haast zeggen, juist voor *geroutineerde* vertellers, is het zoo noodig zich ernstig voor te bereiden.

Hoe licht loopen we niet gevaar, ons er wat af te maken. Als we slag hebben van een goede voorstelling, wat *tekening*

5

men heeft dan niet meer *Gods* Woord. Dat immers heeft altijd verband met den Heere Jezus.

Daarom weg met Uw kinderbijbels! Wie zich daar door laat leiden, komt nooit tot een goede Gereformeerde methode van vertellen.

Laat die leiding los! Ik heb op de dagschool zoveel „*mooie*“ — maar *slechte* — vertellingen uit den Bijbel gehoord. O, het was zoo'n *boeiend* verhaal. Maar ach, wat had het weinig met het *Evangelie* te maken!

Zeer duidelijk valt dit te demonstreeren aan de vertellingen ter gelegenheid van de feestdagen.

Waarom vindt men de Pinkstergeschiedenis zoo moeilijk te vertellen? Er gebeurt zoo weinig.

Hè? Gebeurt daar *wéinig*? Alle eeuwen hebben daar op gewacht. Het laatste der dagen Gods begint. De Heere komt weer wonen bij Zijn volk op de *heele aarde*. 't Koninkrijk der hemelen stort zich uit van land tot land. De verzoening komt achter 't voorhangel vandaan, en Gods aanwezigheid in genade, breidt zich uit onweersstaanbaar en is nog te vinden in de Amsterdamse Jordaan, op het Zeeuwsche dorp, op het Chinese slagveld, in de gevangenkampen van Duitschland.

Gebeurt er zoo weinig op Pinksteren?

Ja, als men 't beziet vanuit den kleinen kant, dan biedt Kerstfeest veel meer. *Daar* hebt ge dramatiek en spanning. Herders en wijzen, o, stof in overvloed. En toch geloof ik, dat er op Pinksterfeest *meer* gebeurde dan in Bethlehem. Doch laten we niet vergelijken. Laten we *dit* vasthouden, dat onze methode alleen dan goed en schriftuurlijk kan zijn, als we van God vertellen, van *Zijn* groote daden, die de Schriften ons vermelden. De groote werken Gods, die moeten we vertellen!

Maar dan moet niet alleen onze speciale voorbereiding, maar *heel* ons Christelijk leven gekenmerkt worden door een leven bij de Schriften, en een liefhebben van Gods Wet, in den zin van Psalm 119. Dan vertellen we niet van *onzen* geestelijken rijkdom. Maar dan zullen we zelf wel geestelijk zeer *verrijkt* worden, door persoonlijke kennis der zaligheid, en dan zal dat ook aan ons vertellen *goed* geven en kracht. Niet ontleend aan onze fantasie of aan onzen boeienden verteltrant, maar ontleend aan den *rijkdom* van Gods groote daden en de hechtheid van 't *Evangelie*, van Jezus Christus.

Eerst als we 't zelf goed gezien hebben, zullen we ook de woorden en de beelden vinden, om eenvoudig en kinderlijk te vertellen. Daar moet onze voorbereiding ook op gericht zijn.

7

Eerst zelf goed op de hoogte zijn. Dan U indenken, hoe ge dat nu aan Uw kinderen zult zeggen.

Vele onderwijzers vinden Jachins handboek te moeilijk. Is het soms, omdat ze liever een *verhaal*je pasklaar willen lezen en dat *navertellen*? Maar daar verlaagt ge U zelf mee als Zondagsschoolonderwijzer. Dan zijt ge geen dienaar of dienares in 't *Evangelie*! Dan houdt ge U zelf en Uw werk *buiten* die kracht Gods tot zaligheid! Neen! *Eerst zelf*. Eerst moet gij goed voor *Uzelf* zorgen. Anders kunt ge *anderen* niets geven. Alleen hij, die, door eigen verrijking van inzicht den inhoud van zijn vertelling *ziet liggen* in de Schrift, kan er eenvoudig en kinderlijk over vertellen.

Als ge 't zelf maar *half* verstaat, zult ge in Uw zoeken en worstelen, de dingen ingewikkeld en *duister* maken voor Uw kinderen.

Zoo kom ik tot de tweede vraag: Aan wie vertellen we op de Zondagsschool? Want daardoor wordt in de tweede plaats de methode van het vertellen beheerscht.

Juist omdat we het aan *kinderen* vertellen, moeten we de stof goed in ons hoofd en in ons hart hebben. Moeten we ons goed en ernstig *voorbereiden*. Nooit denken: 't zijn *maar* kinderen. O, 'k weet 't al wel. Die geschiedenis ken ik nog! Neen! juist omdat het *kinderen* zijn, mogen we niet de *hand* er mee *lichten*. 't Is erg als een vertelling *mislukt*. Dan hebben we *geknoed* met het Evangelie. Die kinderen zitten voor ons en wij moeten hun Jezus verkondigen, den *geheelen* Jezus, den Christus in Zijn persoon en werk en toekomst.

Nadat we zelf *goed* zijn ingekomen in onze stof, moeten we er ook weer *uit* komen om het den kinderen te wijzen, wat we hebben gezien!

'k Weet wel, de kinderen hooren liever avontuurlijke verhalen van dappere menschen, spannende geschiedenissen, die goed afloopen, enfin, ge weet er alles van! 't Liefst hooren ze *Indianenverhalen*. Desnoods over geloofshelden met hun gewaren en hun uitreddingen, als 't niet anders is.

Doch laat daar niet Uw methode door bepalen. Ge moet zeker rekenen met de kinderlijke idee, naar dat hun leeftijd dit meebrengt. Dit alles kunnen we misschien het best samen-vatten in deze paar woorden: aanschouwelijkheid en levendigheid. Maar ge moet niet vragen aan Uw kinderen: wat lust ge 't liefste? Geef gij hun te eten! En bereid gij voor hen het maal. En wijs ze in den Bijbel aan de beloften en de bevelen,

8

en tot Marietje met haar gelief, gedraai, enz. iets *heel bepaalds heeft* te zeggen.

Dan vertelt ge pas levendig. Want het Evangelie leeft. Het is *kracht*. Kracht van God!

Wanneer ge goed ziet, dat ge aan kinderen en dat ge aan die *bepaalde* kinderen vertellen moet van God en van den Heere Jezus, zult ge vanzelf alle oudemenschen-terminen en -uitdrukkingen vermijden.

Het is dunkt me overbodig in dezen kring daar nog op te wijzen. Ge gebruikt toch zeker kinderlijke taal? En spreekt toch nooit in uitdrukkingen, die op hun plaats zijn in een *dogmatiek*?

't Gebeurt maar al te vaak, dat menschen, welke die termen gebruiken, ze gebruiken, zonder te weten, wat er eigenlijk mee bedoeld wordt, anders blijven ze er wel af. 't Is immers nonsens, te spreken tot kinderen van 6—12 jaar over wederbarende genade en over borgtochtelijk zoenbloed zonder nadere toelichting. Heel veel van onze dogmatische termen komen in de Schriften zelf niet voor. Houd ze dan *ook* uit Uw vertelling. Alle gemaakte gewichtigheid en breedsprakigheid in vertelling en gebed, is een ramp. Daarmee is al zoo ontzettend veel ver-knoed in kinderlevens. Bij veel menschen is in de jeugd voorgoed een besef vast blijven zitten, dat godsdienst en onnatuurlijkheid bij elkaar hooren.

O, broeders en zusters, laten we hierover toch geen woorden meer vuil hoeven te maken. Alle contact met Uw kinderen breekt gij slechts af, door in verheven woordenkeus over hun hoofden heen te zalven. Maar hoe *komt* dat? Omdat zij, die in termen spreken, geen contact hebben met den Heere Jezus en met de *Schriften*. Hoe eenvoudig zijn daar de beelden en de woorden. Zoudt gij den eenvoud van 't Evangelie bedekken en beduimelen door Uw grootmenschen kennis, en Uw kinderen in den *weg* gaan staan? Gode zij dank, klimmen nog vele Zachussen in den boom en zien *toch* den Heere Jezus, ondanks de dikke ruggen van onze breedsprakigheid, hoogmoedige aanstellerij of gemakzuchtig repetieren van gemeen-plaatsen.

Als we zelf door Gods genade leven mogen in den ernst en de blijdschap van Gods Koninkrijk, zullen stroomen van levend water uit ons binnenste vloeien en zullen we, niet zonder voortdurende voorbereiding en critische oefening den *weg* vinden naar 't kinderhart, langs eenvoudige woorden en beelden.

Ook weer oppassen voor het gemaakte nageprate kinder-

10

die tot hen komen. Laat de levendigheid en de aanschouwelijkheid daarin bestaan, dat ge het eigen leven van Uw kinderen, zoo concreet mogelijk betreft in Uw vertelling van het Evangelie. Ze zijn geen toeschouwers, die iets moois mogen bekijken en dan na afloop U beloonen met: hé, dat was mooi! Maar het raakt hen! Iedere geschiedenis raakt hen.

Als ge goed vertelt, komt Jezus Christus op hen toe, om hen wat te *zeggen*. Dat is juist de kracht van het *Evangelie*. Als ge van den Heere Jezus vertelt, hoeft ge er geen toepassing aan vast te knoopen, maar ge moet van begin tot eind toepasselijk vertellen.

Daarvoor is wel zeer groote, ik zou haast zeggen: heilige *ernst* noodig.

't Evangelie is niet iets aardigs, belangrijks, waar ge van vertelt, omdat het voor die kinderen zoo nuttig is, daar ook eens iets van te weten. Neen, ge moet heel eenvoudig maar toch heel getrouw, hun overbrengen, wat God in Zijn Woord tot hen te *zeggen* heeft.

De *schepping* b.v. Vertel daar toch niet aardrijkskundig of natuurkundig van. Maar, en dat kunt ge toch ook tegen de allerkleinsten zeggen: vertel hun, dat zij, zoals ze daar zitten, en dat elk bloempje en iedere ster *van God* is. En dat elke hartklop door God bewerkt wordt. Hij heeft alles gemaakt en houdt het nog in stand. En omdat Hij alle dingen *zoo* mooi gemaakt heeft, zal Hij alles ook weer *nieuw* maken. De ziekenhuizen en de krotten worden eens opgeruimd. Dat is *blijde boodschap* voor lichaam en ziel. Evangelie ook midden in 't leven Uwer kinderen: God heeft de dingen beter en mooier gemaakt, dan ze nu zijn. En kom dan met dien troost *zoo concreet mogelijk* op de kinderen toe, die, zoo jong als ze zijn, best in de gaten hebben, dat het leven *bedorven* is. Vertel hun de schepping, opdat ze zeker mogen zijn van de herschepping, waarin (gelijk het was in den beginne) hemel en aarde weer één zullen zijn in zuiveren dienst van Gods Naam.

Maak de *beloften* concreet voor hen. Ook de *bevelen*. Die gaan immers altijd *samen*. Blijf nooit in de *theorie* zitten. Maar zet het Evangelie van Gods genade midden in het kinderleven, door Uw eenvoudige *ernstige* woorden. Evangeliser in iedere vertelling. Dat wil niet zeggen, dat het in iedere vertelling moet gaan over bekeering. Als daar aanleiding toe is, zeker. *Ook daar* over. Maar 't moet wel altijd gaan over den *Heere Jezus Christus*. En niet als een verre, vreemde figuur, maar als de Heiland, die ook tot Jan en tot Gerrit met zijn huneurtje

9

toontje, waarmee sommige juffrouwen zich belachelijk kunnen maken. Ge hoeft niet net eender te gaan praten als de kinderen! 't Zit hem niet in een dosis lieve *verkleinwoordjes*. Wees zelf eenvoudig en oprecht en bekeer U dagelijks en wekelijks van Uw gemakzucht en aanstellerij.

'k Gelooft, dat er geen beter middel bestaat om te komen tot eenvoudig en tot den justen toon om aan de kinderen te vertellen, dan een *ernstig gebeds*leven, dicht bij den Heere Jezus.

Dat houdt U eenvoudig en oprecht en klein. Dat geeft U den blijden ernst, die door Uw vertelling heen moet stralen, *z&S*, dat de kinderen door Uw levendigheid geboeid worden.

Dan zult ge die levendigheid *niet* willen bevorderen door fantastische versierselen. Aanschouwelijkheid zeker! Kinderen moeten altijd plaatjes kijken, ook als ze luisteren: laat ze 't *zien*. Maar maak het niet te mooi. Blijf *zakelijk*. Haal er niet allerlei dingen bij, om er spanning in te brengen. In de stof *zelf* zit immers spanning en aanschouwelijkheid genoeg!

Ge moet niet doen, als de menschen, die een bouwwerk van classieke schoonheid dachten te versieren met negentiende-eeuwse krullen. Deze manier van doen verraadt immers groote armoede van geest. De daden Gods in de heilgeschiedenis hebben zoo ontzettend veel *déining* teweeg gebracht in het leven van menschen en menscheid! *Dat* moeten Uw kinderen verstaan. Dat *raakt* ook hen. Daarvoor zijn ze op de Zondagsschool. Niet dat zij daarvoor gekomen zijn, neen, zij hooren liever naar heldengeschiedenissen, maar *God* heeft ze geleid naar Uw Zondagsschoolklas, opdat ze door Uw vertelling iets zouden verstaan van het groote werk, waarmee Hij door Jezus Christus bezig is in de wereld, van oude tijden af aan, tot het einde der dagen toe. Daar moeten ze in medeleven. Want dat is *aangrijpend*.

Hieruit vloeit ook voort, dat ge voorzichtig moet zijn met allerlei toepassingen van uit *details* van Uw geschiedenis. Vergeet niet, dat ge tot *kinderen* spreekt. Beperk U daarom maar gerust tot de hoofdzak.

Tegenover volwassenen, die de hoofdzak van 't Evangelie hebben leeren verstaan met hart en ziel, kunt ge U misschien de luxe veroorloven uit een bijbelsche geschiedenis soms „eenige *lessen*” af te leiden. Met *kinderen* moet ge niet zoo peuteren in het kleine goed. Met zulk een toepassing komt ge 't tegen 1 in de moraal terecht. En nu is moraal op zichzelf niet zoo vreeselijk als sommigen tegenwoordig zeggen. Maar wel is 't vreeselijk, als er in Uw toepassing weinig of niets van

11

't Evangelie zit, maar wel heel veel moraal. En dat gevaar loopt ge zoo licht met die speciale toepassingen. Dan maakt ge Uw kinderen dood met de wet. „En zoo ziet ge, jongens en meisjes, dat je niet zis moet doen, maar zis!" Of nog erger: „zoo zien jullie, kinderen, dat de Heere de zonde straft en dat Hij deugd en vroomheid belooft." Als deze en dergelijke toepassingen buiten den Heere Jezus, buiten 't kruis en de opstanding omgaan, bederven we meer, dan dat we leeren. Dan kunnen we wel zeggen: „boontje komt om z'n loontje!" Maar dan leggen we een deksel op het Evangelie. Dan waren onze eigen zinnen verhard, om Jezus Christus niet te zien. Iedere toepassing moet Christelijk zijn. Want iedere vertelling moet dat zijn!

't Gaat tenslotte om die toepassing. Maar dan moet ge goed begrijpen, dat wij geen toepassing hebben te *maken*, die toegevoegd wordt aan onze geschiedenis, neen, maar 't Evangelie is toepasselijk. Ook voor de kleinste kinderen. Heel die vraagstelling van toepassing „er bij" is verkeerd. Want dan was de geschiedenis, die we vertelden, iets op zich zelf, dat met de kinderen niet zoo zeer te maken had, iets moois, ver weg gebeurd, en dan gaan we van bepaalde punten uit nog enkele lijnen trekken naar de kinderen toe.

Doch als we van het *Evangelie* vertellen, dan vertellen we, wat Jezus Christus *deed* en *doet* ook voor die bepaalde kinderen, die voor ons zitten. Wat Hij zegt tot en geeft aan die jongens en meisjes van ons. Wat de Heere hun beveelt en belooft. 't Evangelie is *regelijk* toepassing. Of het Evangelie is er niet.

Daarom mag geen vertelling, ook niet aan de kleinsten, buiten den Heere Jezus om gaan. Maar dan bedoel ik dit in den *ruimsten* en *volsten* zin. Niet iedere geschiedenis heeft te maken met het lijden en sterven van den Heere Jezus. Veel ook toont ons Zijn regeering, bewaring en kastijding zijner *Kerk*. In het Oude Testament vinden we ook dikwijls, wat we kortweg noemen, den Christus, die komt om te oordeelen de levenden en de dooden.

Ja, ik zou zeggen, geen enkele geschiedenis die we vertellen is uitgeput zonder dat we naar de heerlijkheid van Christus' groote toekomst heenwijzen.

Ik herinner me b.v. een jaarvergadering meegemaakt te hebben, waar gevraagd werd, hoe toch het Evangelie verteld moest worden, als men de geschiedenis te behandelen had van Jaëls moord op Sisera. Me dunkt, dat is niet zoo moeilijk. Ge vertelt, dat de Heere Jezus de vijanden van Zijn kerk zal

toonen een vreeselijk dor beeld! Wat is het ontzaglijk *nodig* om door Zondagsschoolwerk kinderen te bereiken, kinderen te bewegen tot het geloof. Daarmee evangeliseren we ons volk, dat uit de kinderen opgroeit.

Maar dan moeten wij hier zelf diep van bewust wezen: „In onze Zondagsschool werkt Jezus Christus." Daarom moeten we altijd weer het Evangelie vertellen. Dat alleen is de kracht Gods tot zaligheid. En dan moeten wij dat zelf gelooven. Ook zonder er veel van te zien. We moeten gelooven, dat dat Evangelie van onze vertelling een kracht van God is! Dan wordt ons werk heilig werk. De methode van ons vertellen zal zoo ook een diep ernstige worden. Ge zijt met al die andere arbeiders: zendelingen, evangelisten, ouderlingen en diakenen, ge zijt in de kerk van Jezus Christus medearbeiders *van God*.

Het is geen parade, maar het is de werkelijke strijd. Uw Zondagsschoolwerk is militia Christi.

Moge de dagschool nadruk leggen op 't bijbrengen van namen, feiten, bijbelkennis — gij moet veel meer het evangeliseerende doel voor ogen houden. Ge moet Jezus Christus den Heere bekend maken.

En als er Gereformeerde kinderen in Uw klas zitten? Als ge soms enkel Gereformeerde kinderen hebt...? Ik geloof niet, dat dit zoo heel veel verschil zal maken in de methode van vertellen.

Bij Christelijke kinderen kunt ge natuurlijk heel wat bijbelkennis veronderstellen. En dat zal wel verschil maken. Bij kinderen van buiten onzen kring moogt ge niets veronderstellen. Ik weet, hoe dat Uw voorbereiding nog zal verzwaren in het zoeken van de meest eenvoudige en directe voorstelling van zaken. Maar „heiden"-kinderen of Gereformeerde kinderen, we moeten ze allen in onze vertelling den eisch tot geloof laten hooren. Geloof in den Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, dat geldt voor allen, zonder onderscheid.

Bovendien moet ge U niet een te mooie voorstelling maken van wat kinderen van Christelijken huize verstaan van 't Evangelie, al kennen zij vele bijbelsche geschiedenissen. Stel ze onder den eisch van het geloof!

Zijn ze gedoopt, dan hebt ge nog des te sterker beslag op hen om geloof en bekeering te prediken, als antwoord op Gods beloften. Zijn ze niet gedoopt, laat dan — hoevele geschiedenissen geven daarvoor niet overvloedig aanleiding, — de heerlijke voorrechten zien van het volk des Heeren, waartoe ook

14

oordeelen en straffen. Hij zal verbrijzelen, die verduikt. Maar Hij zal dat doen heel anders dan Jaël deed. Hij zal het doen, na lang geduld, na openlijke waarschuwing zonder bedrog of list. Dan zit ge meteen midden in Uw eigen tijd, en dan zijt ge ook zeer toepasselijk. Want nog deuren Zondag is de Heere Jezus bezig met Zijn Geest en Woord, zondaren te roepen tot bekeering, en te laten waarschuwen voor verharding.

Maar dan ziet ge, hoe ge het woord Evangelie nemen moet in den breedten zin van *heel* de heilsgeschiedenis der werken Gods.

Weer moet ik hier wijzen op de taak van een ernstige *voorbereiding*. Deze methode is niet *makkelijk*. Want ge zijt niet klaar met een geschiedenis, die ge *zelf* kent en boeiend te vertellen weet. Och, dan leest ge desnoods na kerktijd nog even een kinderbijbel door en klaar is kees. Dan hebt ge juist met die historie van Jaël *gemakkelijk* werk. Daar zit me even een spanning in! Een klein kunstje is 't, Uw kinderen te laten rillen.

Maar ge hebt dan geknoeid met Gods Woord. Ge hebt er een 3e rangs film drama van gemaakt. En het Evangelie bedekt.

O... wees toch met hart en ziel Zondagsschool-onderwijzer als ge U geeft aan dit werk. En maak U er niet af. 't Vraagt ook in de week Uw tijd: in meer dan één opzicht. Maar zeker een ernstige voorbereiding. Ge moogt niet rusten voor ge *zelf* gezien hebt, wat een bepaalde geschiedenis met den Heere Jezus Christus te maken heeft. Want eerst dan ziet ge, wat die geschiedenis met onze kinderen te maken heeft.

En nu in de derde plaats. De methode van vertellen wordt beheerscht door het *doel*, dat we beoogen met ons werk.

Dat doel is: bewegen tot *geloof*.

Ons werk is, werk in 't Evangelie. Daarbij is het geloof uit het gehoor! Hoe zullen Uw kinderen gelooven, zonder dat hun *gepredikt* wordt? En och, wat hooren onze kinderen vaak bitter weinig van het Evangelie! Het Zondagsschoolwerk is zoo'n ontzaglijk *nodig* werk. De ontkersting van ons volk zet zich met zoo'n vreeselijke kracht door.

Wel is er weer veel methodistische ijver ontwaakt in sommige kringen. Maar dat raakt niet het volk in zijn *organen*. Dat raakt daarom ook niet de *kinderen*. Vooral de groote steden, maar niet minder bepaalde streken van het platteland, ver-

13

zij geroepen worden (Ruth). Nu vooral in dit Nieuwe Testament, nu de muur der afscheiding is afgebroken.

Maar als ge den eisch van geloof stelt ook aan Uw kleine kinderen, laat hen dan meteen gevoelen, dat de Heere dat geloof ook *geven* wil. Uw kinderen moeten *gelooven*, wat ge vertelt. 't Zijn geen fabeltjes, geen verhaaltjes. En door 't geloof zullen ze ook de heerlijkheid van Jezus Christus zien en daaruit kracht ontvangen tot gehoorzaamheid. Hoe komt dat niet in bijna elke bijbelsche geschiedenis tot zijn recht, dat de Heere geloof eischt. En dat dat geloof nooit beschaamd wordt. Maar dan is 't ook duidelijk, dat dat geloof altijd is: geloof in wat God hun belooft en onlosmakelijk daaraan: gehoorzaamheid aan Gods bevelen.

O, broeders en zusters, laat toch henenklinken door iedere vertelling, dat ook de kinderen antwoord moeten geven op het Evangelie. Dat ze het Evangelie moeten *gelooven* en dat ze in dat geloof verder alles zullen ontvangen, wat ze nodig hebben. In de eerste plaats de gehoorzaamheid.

Wij met onze vertellingen iedere week, wij moeten goed in de gaten houden, dat historisch geloof een soort van ongelooft is. Onze kinderen moeten niet slechts gelooven dat het alles echt waar gebeurd is, wat we hun mededeelen uit een grijs verleden. Maar we moeten ze ook iets laten hooren, van wat de Heere *tot hen* te zeggen heeft en van *hen wil!*

Als we dan den eisch van geloof stellen, is er sprake van geloof in den Heere Jezus Christus, die door middel der Zondagsschool tot die bepaalde kinderen komt, om aan hen Zijn heilstem te doen hooren.

Want onze vertelling, onze voorbereiding en onze uitwerking, we leggen heel ons werk in de hand des Heeren. Zijn Woord keert niet ledig weer. Het zal doen wat Hem behaagt. Doch geloof gij alleenlijk, dat er in Uw werk iets schuilt van de kracht van Gods Koninkrijk en van den Heere Jezus Christus, die van uit den hemel Zijn werk op aarde doet, ook door middel van Uw getrouwen, afhankelijken dienst.

Daar is de gelijkenis van het zaad. Veel zaad gijng er verloren. En dat zal ook zoo zijn met Uw vertellingen. Veel valt op den weg en haalt niets uit. Veel lijkt iets te beloven, maar 't loopt op niets uit. 't Wordt verstikt. Een deel slechts viel in goede aarde. Een deel... Doch daar is ook het woord uit Jesaja 55.

Ok, als wij geen zegen zien, doet het Evangelie toch wat. Het doet altijd wat. Het verheerlijkt den Naam des Heeren tenslotte ook in degenen, die 't niet aannemen. 't Evangelie

15

zal zijn ten voordeel of ten oordeel. Naar Gods welbehagen. Laten we ons daar niet in verdiepen. Wij moeten het Evangelie verkondigen. De nood is ons opgelegd.

Dit echter doet ons altijd weer hoopvol doorgaan: dat het geloof uit het gehoor is.

Wie weet, hoeveel zegen er gevonden werd, hoeveel winst voor de eeuwigheid er behaald werd door eenvoudig Zondagsschoolwerk?

Zie maar op de belofte en op het bevel. En ga moedig voort. Niet nu zult ge de resultaten zien van Uw vertelling. De dag der dagen zal het openbaren. Jeugdwerk is altijd werk voor de toekomst. Veelbelovend, dus **geloofwerk!** De aanschouwing is het loon voor later.

Dat geloof maakt rustig en ijverig, stemt ernstig en blij. Ten slotte zal dit geloof onze methode bepalen. Want willen wij waarlijk Zondagsschoolarbeiders zijn, dan moeten wij zelf de zaligheid kennen van het Evangelie, dat we in iedere vertelling weer naar voren brengen.

Dan moeten we ook overtuigd zijn, dat die kinderen, zooals ze daar zitten, door den Heere ons gegeven worden, opdat wij voor hen de gezanten zouden zijn van Christus' wege. En dan moeten we vertrouwen, dat dat Evangelie niet krachteloos is; dat ons werk niet ijdel is.

Het geloof, Uw geloovige overgave aan Jezus Christus, den Zaligmaker der wereld, den grooten Kindervriend, dat moet Uw vertelling en Uw voorbereiding bepalen.

Dan zult ge Uw stof vinden.

Uw weg vinden tot het kinderhart. En Uw doel bereiken.

Dit doel, dat de Heere Jezus, vanaf de rechterhand des Vaders in den hemel de kinderen van Uw dorp of stad, tot Zich laat komen, om hen te zegenen.